

עוד הספד גדול!

מתוך שיחתו של הגאון רבי נתן צבי פינקל, ראש ישיבת מיר

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים ... ויבא אברהם לספוד לשרה" - אברהם אבינו בא להספיד את שרה אמנו, אשר ממנה יצירת כלל ישראל, ומה הוא ההספד הגדול אשר ספד עליה, לכאורה לא נתפרש.

מורנו ראש הישיבה רבי חיים שמואלביץ גילה מה היה אותו הספד. ההספד היה מקרא זה עצמו - "ויהיו חיי שרה ... שפירש רש"י - 'כולן שווין לטובה'.

ולכאורה יפלא, וכי זהו שבחה הגדול של שרה, שהיו ימיה שווין, וכי זה כל מה שיש לאברהם לומר בשבחה, ולמה לא הזכיר את גדול מעלתה - את שהכניסה נפשות תחת כנפי השכינה, ולא ראה לספר אלא שהיתה בלא שינוי, והרי הלכה היא שאסור למעט בכבודו של מת, ואדרבה יש להוסיף על שבחו?

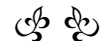
ביאר מורנו, אמנם כן, זהו השבח היותר גדול, וזו מעלתה של שרה אמנו - "שני חיי שרה", כולן שווין לטובה, אם הגיע אדם למצב זה אשר חייו כולם שווין לטובה בלא שום שינוי, זו רום המעלה העליונה אשר שייך להשיג.

כל דקה דירה!

מובא במדרש, היה רבי עקיבא דורש, החלו תלמידיו להתנמנם, ביקש לעוררן, אמר, מה ראתה אסתר למלוך על קכ"ז מדינות, אלא תבוא אסתר בת בתה של שרה שחייה קכ"ז שנה ותמלוך על קכ"ז מדינות. וצריך להבין היאך בדברים הללו עוררין?!

תירץ הגאון בעל חידושי הר"ם: משום שראינו ששרה חייתה קכ"ז שנה, בשכר זה מלכה אסתר על קכ"ז מדינות.

אם כך החשבון הוא, שעבור כל שנה קיבלה מדינה, ולפי החשבון, מן הסתם כל שבוע עיר, ולכל שעה שכונה, נמצא שבשעה אחת אשר אדם לא מנצל אותה עלול להפסיד אלפים רבים - זו הסיבה שנתעוררו משנתם!

לגאון רבי אברהם גניחובסקי היתה הנהגה מיוחדת של ענווה, בכל פעם כשהיה מברך בשלום את הנפגש עמו היה מכופף גופו בענווה וחביבות.

פעם פגש את ידידו הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר, התכופף כדרכו ודרש בשלומו. מיד, בשנינותו אמר רבי משה מרדכי "וישתחו אברהם לפני עם הארץ..." (נר לשולחן שבת "מפי הרה"ג צא"ש)

הספד של חברון - "ולבכתה כ' קטנה"

היה זה בעת הלווייתו של הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין ראש ישיבת חברון, הוסרה העטרה מהישיבה. עם שאר בני הישיבה האבלים צעד שבור לב הבחור רבי יעקב מאיר כהן, אחיו של הגאון רבי אהרן כהן, באותו יום נקבעה חתונתו - לקה בכפליים, צער הרבים וצערו הפרטי, ביום נורא זה, האם יהיו מסוגלים רבותיו וחבריו להשתתף בשמחתו?!

הגאון רבי אברהם שמואל פינקל, בנו של הסבא, לבו המה רחמים, קלט את צערו, חשב איך לכלכל את הדברים שבגלל האבל הכבד שאפף את הישיבה לא תושבת שמחתו, ובעומדו לפני קברו של רבי משה מרדכי הוסיף בהספדו כדברים האלה:

'רבינו הקדוש, אתה עולה עתה השמימה לשבת בישיבה של מעלה, אולם כאן בישיבה של מטה, בישיבת חברון בירושלים עומד להכנס היום לחופה אחד מבני החבורה וחלילה לנו לגרום למעט בכבודו, להפר את שמחתו, על כולנו החובה להשתתף בכלולותיו, בשמחה, באהבה, באחוה ורעות, כי זו הדרגה הגבוהה של מצות חסד - גמילות חסדים עם החיים!'

הן טבעו של אדם להיות עולה ויורד, ישנם תקופות אשר עולה בידו ומצליח בדרכו, אך מאידך ישנם עיתים של הפרעות וקושי ונפילות, והיאך יהיו כל ימיו שוין?

אמנם אף האמור בשרה אמנו אין הכוונה שלא היו אצלה עליות וירידות, הלא זהו טבעו של כל אדם, וכך הם החיים, לכל אחד יש את נסיונותיו ושינוי מצביו, אלא גדול שבחה היה, שעם כל השינויים, אף בהיותה בת ק' עמדה בצדקתה ויופיה, כבהיותה בת עשרים - בשבח מיוחד זה הספיד אברהם את שרה!

לכל אדם יש את קשייו המיוחדים לו, ועולה ויורד לפי מה שהוא, הן בלימוד או בבריאות, פרנסה ושידוכין, אבל עבודת האדם היא לעשות כל ימיו שווין לטובה, שלא יזוז ממקומו ולא יוותר בכלום, ויהא שלם בצדקו וביופיו, בלא חטא. (ישורון כרך כ"ז)

"ויבוא עד חברון - שהלך כלב על קברי האבות להתפלל..." (רש"י פ"ר שלח)

כתב "קב הישר": מכאן נתפשט המנהג היפה בישראל, שהולכים על קברי אבות ביום שמת בו אביו או אמו, ואף אם הוא בעיר אחרת ואינו נמצא במקום בו קבורים אביו ואמו, מכל מקום כשהולך על שאר קברי ישראל מתעוררים הנשמות בגן עדן בתפילתו, וסדנא דארעא חד הוא, שהקב"ה גזר כן שיהיו נפשות הצדיקים מצויין על הקברים לטובת ישראל, שיהיו שומעין לתחינות ותפילות ישראל הבאים להתפלל על הקברות.

וכל מי שיש לו צער יבוא אל קברי אבותיו, או שאר קברות ויודיע את צערו לנפשות, כי בעת שהנשמות והנפשות שומעין תפילתם של החיים המתפללים על צערם עולין לרוחות שבגן עדן, והרוחות עולות אל חדרי גן עדן אשר שם הנשמות הקדושות, ומעוררין את האבות שבארץ ישראל והם משתחוים לפני כסא הכבוד ומתפללים על החיים.

(פרק ע"א)

"לעת ערב לעת צאת השואבות" ... (כ"ד י"א)

שר התורה, הגאון רבי יוסף שלום אלישיב נשאל על ידי ראש ישיבה נכבד מה ואיך להגיד על בחור בשידוכין - הלכה למעשה. השיבו רבינו: **יש להגיד את האמת, לא לשקר!** ומה זו האמת? את המעלות יש להגדיל פי עשר ואת החסרונות להקטין במאה. ולמה? דרך האדם כשהוא שומע מעלות הוא מקטין אותן בעשירית, ואילו כשהוא שומע חסרונות הוא מגדיל אותן פי מאה - כך יוצא שהוא שמע את האמת! ("נר לשולחן שבת" מהרה"ג ר"י)

בשידוכים, כשהיו שואלים את מרן הרב מפוניבז' אודות בחור שלא היה כל כך... אם השידוך נגמר, היה אומר 'הבחור עילוי'. אם השידוך היה באמצע, היה אומר 'הבחור בינוני'. ואם לא התחילו היה משיב: "אני לא מכיר"...

(הרב מפוניבז')

"מה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב"

מעשה בהצעת שידוך שהיתה נראית מוצלחת, שאחד מבני המשפחה שאל את מרן החזו"א מה דעתו על השידוך, ותשובתו היתה שלא לעשות את השידוך.

אחד הצדדים, נכבד וחשוב, שמאד רצה בשידוך נסע לבני ברק ונכנס אל מרן ושאלו בתמיהה: 'אני לא מבין למה לא לעשות את השידוך?!' אמר רבינו: "אם אתה לא מבין, אל תתערבו!"

כשהגיע חזרה לירושלים לא היה נעים לו לספר את התשובה, וכיון שמאד חפץ בשידוך אמר: "החזון איש אמר תשובה מתחמקת..." והיו אירוסין והיתה חתונה.

סיפר הג"ר נתן איינפלד: לא עברו הימים, צרות רבות נחתו עליהם - כולם הבינו מה היתה כוונת ה"חזון איש" בדבריו...

("נר לשולחן שבת" מפ"י הרה"ג שא"א")

מעשה בזוג שהתארסו. כנהוג, לפני האירוסין נפגשו וטיילו יחד מספר פעמים. והנה אחר האירוסין, טען הבחור שנודע לו רק עתה שהנערה חיגרת ויש לה רגל מעץ.

הנערה טענה שהבחור ידע זאת מזמן הפגישות, שהרי טייל איתה שעות, ואיך זה יתכן שלא ראה שהיא צולעת?!

פסק המהרש"ם: החתן נאמן להשבע שלא הרגיש בהילוכה שהיא חיגרת, ושלא ידע זאת לפני כתיבת התנאים, וראיתו: מאליעזר, שנאמר עליו ששאל שלא כהוגן, שאולי רבקה חיגרת, והרי ראה את רבקה יורדת למעיין, ואעפ"כ לא היה יכול להבחין אם היא חיגרת או לא (עיין תענית ד' תוס'). ומום כזה הינו מסוג המומים שאנשים רגילים להקפיד בו.

(שו"ת מהרש"ם ח"ב רכ"ה)

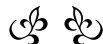

השחרור לחירות היה שחר השדכנות של אליעזר! ("טעמא דקרא")

סיפר ת"ח אחד: "ראש הישיבה, מרן הגאון רבי אלעזר מנחם שך היה השדכן שלי. באתי לשלם לו דמי שדכנות. רבינו סירב לקבל את הכסף. אמרתי לו הרי אומרים שצריך לשלם לשדכן, שזו סגולה לילדים.

אמר הרב שך: 'אתה לא מתבייש ככה לבייש אותי, אני מרגיש כמו אבא, לאבא נותנים דמי שדכנות?!' ולא הסכים לקבל".

("נר לשולחן שבת" מפ"י הרה"ג ז"ב")

ניצוצות

היה זה לאחר קריאת התנאים, הסב, מגדולי המשגיחים נתן לנכדו החתן קופסת תרופות סגורה. החתן שפחד שיחשבו שהוא אינו בריא, מיד פתח אותה... ושפך את שבתוכה, והנה התגלגלו על השולחן המון אסימונים... הבינו כולם - חתן צריך הרבה אסימונים!

"ויפתח הגמלים - הסיר זמם שלהם". העולם אומרים רק לאחר שהשידוך נעשה פתח אליעזר את פיהם, ללמדנו שכל מי שלא קשור לענין צריך לסגור לו את הפה, שלא ידבר...

"ויסף אברהם..." (כ"ה א' - שישי) הגבאי בבית הכנסת לדרמן נהג להפתיע את המחנך הדגול, רבי יוסף אברהם וולף והיה מעלהו ל'שישי' השבת, והיתה בת צחוק נסוכה על פניו ועל המתפללים...

מתוך רשימה אותה כתב הגאון רבי יצחק הוטנר לאחר עלייתו על קבר המהר"ל מפראג: "שם נפתח סגור הלב דוגמת בן המתנפל לרגלי אמו..."

"חכמים קראו למצבה שעל הקבר 'נפש'. לא הבנתי מעולם כינוי זה לאבן המצבה, והלא אצלך למדתי שאין מליצה בדבריהם של חכמים. ועדיין אי אפשר לי בשום אופן להסביר את זה בפה, איני יודע כיצד, איני יודע היאך, איני יודע מה, אבל בלבבי פנימה יש עכשיו תחושה עצומה בכינוי נפש למצבה. איני יודע היאך, איני יודע מה, איני יודע כיצד, אבל במישוש אבני הציון הרטיט בחוט השדרה שלי זרם חיות של נפשך. אכן לא לחינם קרויה היא המצבה נפש!"

("זכרונות" - ספר הזכרון לג"ר הוטנר)